

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Лілія Клос

СУПРОВІД РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ РОДИН

Навчальний посібник

2-ге видання перероблене і доповнене

для слухачів курсу підвищення кваліфікації за напрямом «Організація роботи фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб»

Видавець Марченко Т.В.
Львів – 2025

УДК 37.04+ [364.6 : 355.1 + 364-3]
К 50

*Рекомендовано Науково-методичною радою Національного
університету «Львівська політехніка»
(Протокол №75 від 21 грудня 2023р.)*

Укладач: Клос Лілія Євгенівна, д.пед.н., доц., зав. кафедри соціології
та соціальної роботи, Національний університет «Львівська
політехніка»

Рецензенти:

Климанська Л.Д., д. політ. н., професор кафедри соціології та
соціальної роботи Національного університету «Львівська
політехніка»;

Ковальчук О.П., к. психол. н., доцент, начальник кафедри
внутрішньої комунікації Національного університету оборони
України, полковник

Люльчак З.В., д. е.н., директор КУЗТ «Львівський міський центр
реабілітації та соціальних послуг «Джерело»

**К 50 Супровід реабілітації ветеранів війни та членів їх родин:
навчальний посібник** / Клос Л. / За ред. Клос Л.Є. – 2-ге вид., переробл.
і допов. – Львів: Видавець Марченко Т.В., 2025. – 156 с.

ISBN 978-617-8194-44-4

У посібнику розглянуто теоретичні, методологічні й практичні засади супроводу реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни та членів їх родин. Посібник призначено для слухачів курсу підвищення кваліфікації за напрямом «Організація роботи фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб», що був проведений в рамках реалізації експериментального проєкту Міністерства у справах ветеранів України з підготовки помічників ветеранів (постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2023 року № 652) в Національному університеті «Львівська політехніка». Посібник може бути корисним для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальностями «Соціальна робота», «Соціальне забезпечення», а також фахівців-практиків соціальної сфери, усіх хто цікавиться питаннями реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни та членів їх родин.

ISBN 978-617-8194-44-4

© Клос Л.Є., 2025
© ФОП Марченко Т. В., 2025

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Тематичний план.....	6
Тема 1. Поняття та види реабілітації ветеранів війни.....	7
1.1. Поняття реабілітації, принципів, періодів, моделей.....	7
1.2. Особливості видів реабілітації: медичної, фізичної, психологічної, професійної та соціальної.....	14
1.3. Реабілітація ветеранів війни.....	20
1.4. Типи реабілітаційних закладів.....	23
1.5. Нормативно-правові аспекти організації реабілітаційної допомоги ветеранам.....	26
Практична частина.....	30
Тема 2. Супровід лікування ветеранів.....	33
2.1. Медична допомога: безкоштовна медична допомога та лікування в державних медичних закладах.....	33
2.2. Компенсація витрат на ліки та медичні послуги.....	41
2.3. Безкоштовні ліки та лікарські засоби.....	47
2.4. Щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів.....	51
2.5. Забезпечення учасників бойових дій допоміжними засобами реабілітації, безкоштовне протезування.....	57
2.6. Стоматологічна медична допомога	65
Практична частина.....	66
Тема 3. Організація психологічної реабілітації ветеранів.....	68
3.1. Хто має право на психологічну реабілітацію?.....	68
3.2. Особливості організації психологічної реабілітації.....	71
3.3. Нормативно-правова база організації психологічної реабілітації ветеранів війни та членів їх родин.....	74
3.4. Алгоритм звертання за психологічною допомогою ветеранів і членів їхніх родин.....	75
Практична частина.....	77
Тема 4. Санаторно-курортне лікування. Оздоровлення дітей	79
4.1. Право військовослужбовців на санаторно-курортне лікування.....	79
4.2. Необхідні кроки для одержання санаторно-курортного лікування.....	81
4.3. Оздоровлення дітей.....	82
Практична частина.....	83
Практичні кейси з теми «Супровід реабілітації ветеранів війни та членів їх родин».....	85
Глосарій	96
Список використаної літератури і джерел.....	104
Додатки	107

ПЕРЕДМОВА

Реалії пересічного українця за останні майже два роки пов'язані з війною, щоденними втратами людських життів, здоров'я, житла, енергетичних і природних ресурсів, масштабними руйнуваннями інфраструктури і соціальних зв'язків. Водночас ми плануємо відновлення зруйнованих підприємств, установ, закладів освіти і охорони здоров'я, міст і населених пунктів після закінчення військових дій. Проте для цього нам потрібні будуть не тільки матеріальні ресурси, але, перш за все, люди, які будуть здатні і готові відновлювати країну, жити в ній. Для цього маємо зберегти не лише життя людей, але й їхню людськість, соціальність. Тобто зробити все можливе для того, щоб і ветерани війни, і військовослужбовці, які продовжуватимуть боронити кордони, і цивільне населення мало змогу бути активними учасниками цих процесів, залишалися включеними у суспільне життя.

За даними Центру економічних стратегій, на початок вересня 2023 р. близько 6 млн. українців досі перебувають за кордоном через російське вторгнення. На цей же час в Україні зареєстровано 4 млн. 965 тис. внутрішньо переміщених осіб (ВПО), з яких 300 тис. додалися за останній рік. Ці люди зазнали травмування, не обов'язково фізичного, але однозначно психологічного; окрім матеріальної, фінансової допомоги потребують соціальної підтримки, яка дасть змогу їм продовжувати повноцінне життя і бути включеним у всі сфери соціального функціонування. За півтора року війни кількість людей з інвалідністю в Україні зросла на 300 тис., на 19.09.2023 р. становила понад 3 млн. осіб. Через війну кількість людей з інвалідністю зростатиме більш стрімко, ніж зазвичай, всі вони – військові, ветерани війни, цивільні особи – потребують комплексної реабілітації, що включає соціальну. Усі ці люди потребуватимуть соціальної підтримки, хоча потреби в ній у кожної особи суттєво можуть відрізнятися, в залежності від соціальної адаптованості і соціального включення. Оціночна кількість ветеранів на цей час – понад 1,2 млн. осіб. Водночас, враховуючи також членів їхніх сімей, членів сімей загиблих, – число тих, хто потребує соціального супроводу збільшується в 3-4 рази. Тому вже зараз треба готувати і суспільство, і самих

ветеранів до майбутньої співпраці, щоб не було замикання ветеранів у власному колі, відокремленому від решти людей, запобігти їх соціальній ізоляції.

За пропозицією Міністерства у справах ветеранів України Кабінет Міністрів України постановив реалізацію з 1 липня 2023 р. по 31 грудня 2023 р. експериментального проекту щодо запровадження інституту помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя у Вінницькій, Дніпропетровській, Львівській та Миколаївській областях. У зв'язку реалізацією експериментального проекту Львівська політехніка забезпечила підготовку першої групи помічників ветеранів за програмою «Організація роботи фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб». Однією з ключових тем програми була проблема «Супроводу реабілітації ветеранів війни та членів їх родин», для викладання якої підготовлено цей навчальний посібник.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Клос Лілія Євгенівна

**СУПРОВІД РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ
ВІЙНИ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ РОДИН**

Навчальний посібник

2-ге видання перероблене і доповнене

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman. Умовн. друк. арк. 9,07.
Тираж 50 прим.

Видавець Марченко Т. В.
м. Львів, 79053, Україна, Перфецького, 11 А
тел.+380503701957 e-mail: magnol06@ukr.net
<https://magnolia.lviv.ua>

Видавець Марченко Т. В.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця ФОП Марченко Т.